

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อมูลและศักยภาพของพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ

4.1 ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและสัมภาษณ์

4.2 ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ข้อมูลทุติยภูมิ การสำรวจภาคสนามในพื้นที่ศึกษา โดยใช้ SWOT Analysis โดยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ

4.2.1 การวิเคราะห์ศักยภาพของคลองบางเชือกหนัง

4.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน

4.1 ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรในพื้นที่ศึกษา 4 ชุมชน เกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามโอกาส หรือความน่าจะเป็นทางสถิติ แล้วนำมาสรุปเป็นผลการวิเคราะห์

4.1.1 ขนาดเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างประชากรในพื้นที่ศึกษา (นับถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2545) ประกอบด้วย 4 ชุมชนได้แก่

(1) ชุมชนวัดเกาะ	ประชากร	535	คน
(2) ชุมชนข้างวัดโตนด	ประชากร	365	คน
(3) ชุมชนพุนบำเพ็ญ	ประชากร	310	คน
(4) ชุมชนทองพูนพัฒนา	ประชากร	250	คน

ประชากร 4 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 1,460 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ใช้สูตรการคำนวณตัวอย่างของ Taro Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์,ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์,2537 :25) ในกรณีที่ประชากรมีจำนวนที่แน่นอน ดังนี้

$$\text{สูตร } n = N/1+Ne$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย 4 ชุมชน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,460 คน และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้จากการคำนวณดังนี้

$$\text{เมื่อ } N = 1,460 \text{ คน } e = 0.05$$

$$\text{สูตร } n = N/1+Ne$$

$$\text{แทนค่า } n = 1,460 / 1+1460(0.05)$$

$$= 314 \text{ คน}$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร 4 ชุมชน ต้องมีไม่น้อยกว่า 314 คน

4.1.2 วิธีการเลือกตัวอย่าง เลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามโอกาส หรือความน่าจะเป็นทางสถิติ (Probability Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างประชากรในพื้นที่ศึกษา ดังตารางที่ 4.1 ใช้ตัวอย่างที่เลือกโดยวิธีนี้ เพื่อตอบแบบสอบถามเชิงสำรวจ (Questionnaires)

ตารางที่ 4.1 แสดง ขนาดและสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างประชากรในพื้นที่ศึกษา

ลำดับที่	หน่วยวิเคราะห์	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ชุมชนวัดเกาะ	535	116
2	ชุมชนข้างวัดโดนด	365	79
3	ชุมชนพุน้ำเพ็ญ	310	66
4	ชุมชนทองพูนพัฒนา	250	53
	รวม 4 ชุมชน	1,460	314

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเชิงสำรวจ (Questionnaires) สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร ในพื้นที่ศึกษา 4 ชุมชน เกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวที่

เกิดขึ้นในชุมชน โดยเป็นแบบสอบถาม ชุมชนวัดเกาะ จำนวน 116 ชุด, ชุมชนข้างวัดโตนด 79 ชุด, ชุมชนพุน้ำเปีย 66 ชุด และชุมชนทองพูนพัฒนา 53 ชุด รวมเป็นจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 314 ชุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.2 แสดง โครงสร้างอายุของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

ช่วงอายุ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพุน้ำเปีย		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11-20	15	12.9	6	7.6	2	3.1	4	7.6	26	8.4
21-30	24	20.7	18	22.8	19	28.8	12	22.6	73	23.2
31-40	30	25.9	22	27.8	9	13.6	19	35.8	80	25.6
41-50	18	15.5	11	13.9	21	31.8	8	15.1	58	18.5
51-60	17	14.7	7	8.9	8	12.1	-	-	32	10.2
61-70	10	8.6	15	19.0	6	9.1	10	18.9	41	13.1
71-80	2	1.7	-	-	1	1.5	-	-	3	1.0
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 25.9% รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 20.7% และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 71-80 ปี จำนวน 1.7%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 27.8% รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 22.8% และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 11-20 ปี จำนวน 7.6%

ชุมชนพุนบำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 31.8% รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 28.8% และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 71-80 ปี จำนวน 1.5%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 35.8% รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 22.6% และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 11-20 ปี จำนวน 7.6%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 25.6% รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 23.2% และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 71-80 ปี จำนวน 1.0%

ตารางที่ 4.3 แสดง สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

สถานภาพ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพุนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	27	23.3	12	15.2	22	33.3	19	35.8	80	25.5
สมรส	86	74.1	67	84.8	41	62.1	33	62.3	227	72.3
หย่า	3	2.6	-	-	3	4.6	1	1.9	7	2.2
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 74.1% รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 23.3% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่า จำนวน 2.6%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 84.8% รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 15.2% ส่วนสถานภาพหย่าไม่มี

ชุมชนพุนบำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 62.1% รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 33.3% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่า จำนวน 4.6%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 62.3% รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 35.8% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่า จำนวน 1.9%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 72.3% รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 25.5% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่า จำนวน 2.2%

ตารางที่ 4.4 แสดง อาชีพของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

อาชีพ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพูนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำสวน	8	6.9	3	3.8	4	6.1	5	9.4	20	6.4
ค้าขาย	13	11.2	17	21.5	19	28.8	11	20.8	60	19.2
รับจ้าง	45	38.8	25	31.6	9	13.6	19	35.8	98	31.2
พนักงาน	3	2.6	4	5.1	11	16.7	-	-	18	5.7
นักศึกษา	29	25.0	18	22.8	15	22.7	15	28.3	77	24.5
รับราชการ	15	12.9	7	8.9	-	-	2	3.8	24	7.6
อิสระ	3	2.6	5	6.3	8	12.1	1	1.9	17	5.4
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 38.8% รองลงมา เป็นนักศึกษา จำนวน 25.0% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท และอาชีพอิสระ จำนวน 2.6%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 31.6% รองลงมา เป็นนักศึกษา จำนวน 22.8% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดประกอบอาชีพทำสวน จำนวน 2.6%

ชุมชนพูนบำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 28.8% รองลงมาเป็นนักศึกษา จำนวน 22.7% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดประกอบอาชีพทำสวน จำนวน 6.1%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 35.8% รองลงมาเป็นนักศึกษา จำนวน 28.3% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 1.9%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 31.2% รองลงมาเป็นนักศึกษา จำนวน 24.5% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 5.4%

ตารางที่ 4.5 แสดง รายได้ของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

รายได้เฉลี่ย (บาท/เดือน)	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพูนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<5,500	13	11.2	2	2.5	5	7.6	7	13.2	27	8.6
5,500	21	18.1	10	12.7	14	21.2	12	22.6	57	18.1
5,000	26	22.4	13	16.5	21	31.8	8	15.1	68	21.7
4,500	17	14.7	14	17.7	10	15.2	9	17.0	50	15.9
4,000	13	11.2	18	22.8	7	10.6	11	20.7	49	15.6
3,500	10	8.6	9	11.4	5	7.6	3	5.7	27	8.6
3,000	7	6.0	11	13.9	1	1.5	1	1.9	20	6.4
>3,000	9	7.8	2	2.5	3	4.5	2	3.8	16	5.1
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 5,000 บาท/เดือน จำนวน 22.4% รองลงมาเฉลี่ยประมาณ 5,500 บาท/เดือน จำนวน 18.1% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 3,000 บาท/เดือน จำนวน 6.0%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 4,000 บาท/เดือน จำนวน 22.8% รองลงมาเฉลี่ยประมาณ 4,500 บาท/เดือน จำนวน 17.7% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 3,000 บาท/เดือน และมากกว่า 5,500 บาท/เดือน จำนวน 2.5%

ชุมชนพุน้ำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 5,000 บาท/เดือน จำนวน 31.8% รองลงมาเฉลี่ยประมาณ 5,500 บาท/เดือน จำนวน 21.2% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 3,000 บาท/เดือน จำนวน 1.5%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 5,500 บาท/เดือน จำนวน 22.6% รองลงมาเฉลี่ยประมาณ 4,000 บาท/เดือน จำนวน 20.7% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 3,000 บาท/เดือน จำนวน 1.9%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 5,000 บาท/เดือน จำนวน 21.7% รองลงมาเฉลี่ยประมาณ 5,500 บาท/เดือน จำนวน 18.1% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท/เดือน จำนวน 5.1%

ตารางที่ 4.6 แสดง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

ระดับการศึกษา	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพุน้ำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ป.4-ป.7	31	26.7	16	20.3	17	25.8	13	24.5	77	24.4
ม.1-ม.3	35	30.2	20	25.3	19	28.8	16	30.2	90	28.7
ม.4-ม.6	27	23.3	15	19.0	13	19.7	9	17.0	64	20.4
ปวช.	12	10.3	17	21.4	10	15.2	13	24.5	52	16.6
ปวส.	9	7.8	-	-	4	6.1	-	-	13	4.2
ปริญญาตรี	2	1.7	11	14.0	3	4.4	2	3.8	18	5.7
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.1-ม.3 จำนวน 30.2% รองลงมา ระดับ ป.4-ป.7 จำนวน 26.7% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 1.7%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.1-ม.3 จำนวน 25.3% รองลงมา ระดับ ปวช. จำนวน 21.4% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 14.0%

ชุมชนพุน้ำเปีย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.1-ม.3 จำนวน 28.8% รองลงมา ระดับ ป.4-ป.7 จำนวน 25.8% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 4.4%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.1-ม.3 จำนวน 30.2% รองลงมา ระดับ ป.4-ป.7 และ ปวช. จำนวน 24.5% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 3.8 %

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.1-ม.3 จำนวน 28.8% รองลงมา ระดับ ป.4-ป.7 จำนวน 24.4% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีระดับการศึกษา ปวส. จำนวน 4.2%

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

เป็นการแสดงความคิดเห็นทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.7 แสดง การปรับปรุงสาธารณูปโภค ในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

ความคิดเห็น	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพุน้ำเปีย		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ควรปรับปรุง	109	94.0	79	100	64	97.0	53	100	305	97.0
ไม่ควรปรับปรุง	7	6.0	-	-	2	3.0	-	-	9	3.0
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100
**ควรปรับปรุง										
ถนน	89		65		48		25		227	
ไฟฟ้า	32		18		32		49		131	
ประปา	21		30		13		27		91	
โทรศัพท์	31		21		28		16		86	

ที่มา : แบบสอบถาม

**ควรปรับปรุง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 94% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 6% มีความคิดเห็นที่ไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 89 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงถนน และส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเป็นการปรับปรุง ไฟฟ้า โทรศัพท์และประปา จำนวน 32,31 และ 21 คน ตามลำดับ

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 100% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 65 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงถนน และส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเป็นการปรับปรุง ประปา โทรศัพท์และไฟฟ้า จำนวน 30,21 และ 18 คน ตามลำดับ

ชุมชนพุน้ำเปีย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 97% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 3% มีความคิดเห็นที่ไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 48 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงถนน และส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเป็นการปรับปรุง ไฟฟ้า โทรศัพท์และประปา จำนวน 32,28 และ 13 คน ตามลำดับ

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 100% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 49 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงไฟฟ้า และส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ควรมีการปรับปรุง ประปา ถนนและโทรศัพท์ จำนวน 27,25 และ 16 คน ตามลำดับ

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 97% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 3% มีความคิดเห็นว่าเป็นว่าไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 227คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงถนน และส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ควรมีการปรับปรุง ไฟฟ้า ประปาและโทรศัพท์ จำนวน 131,91 และ 86 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดง การปรับปรุงสาธารณูปการ ในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

ความคิดเห็น	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพูนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ควรปรับปรุง	112	96.6	71	89.9	64	97.0	51	96.2	305	97.1
ไม่ควรปรับปรุง	4	3.4	8	10.1	1	3.0	2	3.8	9	2.9
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100
**ควรปรับปรุงระบบระบายน้ำ	72		71		54		43		240	
ระบบจัดเก็บขยะ	98		67		41		47		253	

ที่มา : แบบสอบถาม

**ควรปรับปรุง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 96.6% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 3.4% มีความคิดเห็นว่าเป็นว่าไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 98 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงระบบจัดเก็บขยะ และส่วนน้อย 72 คน มีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ควรมีการปรับปรุง ระบบการระบายน้ำ

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 89.9% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 10.1% มีความคิดเห็นว่าเป็นว่าไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควร

ให้มีการปรับปรุง 71 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงระบบการระบายน้ำระบบจัดเก็บขยะ และส่วนน้อย 67 คน มีความคิดเห็นว่าจะควรมีการปรับปรุงระบบจัดเก็บขยะ

ชุมชนพูนป่าเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 97% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 3% มีความคิดเห็นว่าจะไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 54 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงระบบการระบายน้ำและส่วนน้อย 41 คน มีความคิดเห็นว่าจะควรมีการปรับปรุง ระบบจัดเก็บขยะ

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 96.2% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 3.8% มีความคิดเห็นว่าจะไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 47 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงระบบจัดเก็บขยะ และส่วนน้อย 43 คน มีความคิดเห็นว่าจะควรมีการปรับปรุง ระบบการระบายน้ำ

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 97.1% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 2.9% มีความคิดเห็นว่าจะไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 253 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงระบบจัดเก็บขยะ และส่วนน้อย 240 คน มีความคิดเห็นว่าจะควรมีการปรับปรุง ระบบการระบายน้ำ

ตารางที่ 4.9 แสดง ระดับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ระดับการดูแล	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพูนป่าเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูง	15	13.0	-	-	3	4.5	-	-	18	5.7
ปานกลาง	89	76.7	70	88.6	52	78.8	49	92.5	260	82.8
ต่ำ	12	10.3	9	11.4	11	16.7	4	7.2	36	11.5
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 76.7% รองลงมาระดับสูง จำนวน 13.0% และระดับต่ำ จำนวน 10.3%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 88.6% และระดับต่ำ จำนวน 11.4%

ชุมชนพุน้ำเปรี้ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 78.8% รองลงมาระดับต่ำ จำนวน 16.7% และระดับสูง จำนวน 4.5%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 92.5% และระดับต่ำ จำนวน 7.2%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 82.8% รองลงมาระดับต่ำ จำนวน 11.5% และระดับสูง จำนวน 5.7%

ตารางที่ 4.10 แสดง ระดับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมริมคลองบางเชือกหนังโดยชุมชน

ระดับการดูแล	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพุน้ำเปรี้ยว		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูง	12	10.3	-	-	-	-	-	-	12	3.8
ปานกลาง	87	75.0	70	88.6	61	92.4	51	96.2	269	85.7
ต่ำ	17	14.7	9	11.4	5	7.6	2	3.8	33	10.5
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมริมคลองบางเชือกหนังโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 75.0% รองลงมาระดับต่ำ จำนวน 14.7% และระดับสูง จำนวน 10.3%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมริมคลองบางเชือกหนังโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 88.6% และระดับต่ำ จำนวน 11.4%

ชุมชนพุนบำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมริมคลองบางเชือกหนังโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 92.4% และระดับต่ำ จำนวน 7.6%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมริมคลองบางเชือกหนังโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 96.2% และระดับต่ำ จำนวน 3.8%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมริมคลองบางเชือกหนังโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 85.7% รองลงมาระดับต่ำ จำนวน 10.5% และระดับสูง จำนวน 3.8%

ตารางที่ 4.11 แสดงการมีรายได้ของครอบครัวอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวจำแนกตามชุมชน

ความคิดเห็น	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนพุนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	35	30.2	14	17.7	9	13.6	12	22.6	70	22.3
ไม่เพิ่มขึ้น	81	69.8	65	82.3	57	86.4	41	77.4	244	77.7
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100
รายได้เพิ่มขึ้น										
มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปานกลาง	25	71.4	5	35.7	2	22.2	5	41.7	39	55.7
น้อย	10	28.6	9	64.3	7	77.8	7	58.3	31	44.3
รวม	35		14		9		12		70	

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครอบครัวยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว จำนวน 69.8% และส่วนน้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 30.2% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ 71.4% มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ส่วนน้อย 28.6 % มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับน้อย

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครอบครัวยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว จำนวน 82.3% และส่วนน้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 17.7% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ 64.3% มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับน้อย ส่วนน้อย 35.7 % มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง

ชุมชนพุน้ำเปรี้ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครอบครัวยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว จำนวน 86.4% และส่วนน้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 13.6% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ 77.8% มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับน้อย ส่วนน้อย 22.2 % มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครอบครัวยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว จำนวน 77.4% และส่วนน้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 22.6% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ 58.3% มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับน้อย ส่วนน้อย 41.7 % มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครอบครัวยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว จำนวน 77.7% และส่วนน้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 22.3% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ 55.7% มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ส่วนน้อย 44.3 % มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับน้อย

ตารางที่ 4.12 แสดงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

สภาพการจัดการ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโดนต		ชุมชนพุนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีการจัดการ	49	42.2	17	21.5	19	28.8	22	41.5	107	34.1
ไม่มีการจัดการ	67	57.8	62	78.5	47	71.2	31	58.5	207	65.9
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100
**มีการจัดการ										
ท่าเรือ	31		8		9		6		54	
ร้านอาหาร	29		13		17		15		74	
ร้านค้าชุมชน	-		-		-		-		-	
ห้องสุขา	11		4		5		7		27	

ที่มา : แบบสอบถาม

**ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนยังไม่มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวจำนวน 57.8% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว จำนวน 42.2% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นท่าเรือ จำนวน 31 คน รองลงมาเป็นร้านอาหารและห้องสุขา มีจำนวน 29 และ 11 คน ตามลำดับ

ชุมชนข้างวัดโดนต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนยังไม่มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวจำนวน 78.5% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว จำนวน 21.5% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นร้านอาหารจำนวน 13 คน รองลงมาเป็นท่าเรือและห้องสุขา มีจำนวน 8 และ 4 คน ตามลำดับ

ชุมชนพุนบำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนยังไม่มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวจำนวน 71.2% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว จำนวน 28.8% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าชุมชนมี

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นร้านอาหาร 17 คน รองลงมาเป็นท่าเรือและห้องสุขา มีจำนวน 9 และ 5 คน ตามลำดับ

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนยังไม่มี การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวจำนวน 58.5% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว จำนวน 41.5% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นท่าเรือ 15 คน รองลงมาเป็นร้านอาหารและท่าเรือ มีจำนวน 7 และ 6 คน ตามลำดับ

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนยังไม่มี การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวจำนวน 65.9% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว จำนวน 34.1% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นร้านอาหาร 74 คน รองลงมาเป็นท่าเรือและห้องสุขา มีจำนวน 54 และ 27 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวกับท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา แยกตามชุมชน

การพัฒนาอาชีพ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโดนต		ชุมชนพูนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีการพัฒนา	37	31.9	18	22.8	15	22.7	13	24.5	83	26.4
ไม่มีการพัฒนา	79	68.1	61	77.2	51	77.3	40	75.5	231	73.6
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ภายในชุมชนชุมชนยังไม่มี การพัฒนาอาชีพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีจำนวน 68.1% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมีการพัฒนาอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จำนวน 31.9%

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ภายในชุมชนชุมชนยังไม่มี การพัฒนาอาชีพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีจำนวน 77.2% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมี การพัฒนาอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จำนวน 22.8%

ชุมชนขุนบำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ภายในชุมชนชุมชนยังไม่มี การพัฒนาอาชีพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีจำนวน 77.3% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมี การพัฒนาอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จำนวน 22.7%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ภายในชุมชนชุมชนยังไม่มี การพัฒนาอาชีพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีจำนวน 75.5% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมี การพัฒนาอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จำนวน 24.5%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ภายในชุมชนชุมชนยังไม่มี การพัฒนาอาชีพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีจำนวน 73.6% และส่วนน้อยมีความเห็นว่าชุมชนมี การพัฒนาอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จำนวน 26.4%

ตารางที่ 4.14 แสดง ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำแนกตามชุมชน

สภาพการ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโตนด		ชุมชนขุนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความเข้าใจ	68	58.6	39	49.4	47	40.5	23	43.4	177	56.4
ไม่มีความเข้าใจ	48	41.4	40	50.6	19	59.5	30	56.6	137	43.6
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100
ระดับความเข้าใจ										
มาก	2	2.9	-	-	-	-	-	-	2	1.1
ปานกลาง	19	27.9	21	53.8	32	68.1	15	65.2	87	49.2
น้อย	47	69.2	18	46.2	15	31.9	8	34.8	88	49.7
รวม	68	100	39	100	47	100	23	100	177	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีจำนวน 58.6% และส่วนน้อยไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 31.9% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจ ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในระดับน้อย จำนวน 69.2% รองลงมา มีความเข้าใจในระดับปานกลางและระดับต่ำ จำนวน 27.9% และ 2.9% ตามลำดับ

ชุมชนข้างวัดโตนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีจำนวน 50.6% และส่วนน้อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 49.4% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจ ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในระดับปานกลาง จำนวน 53.8% รองลงมา มีความเข้าใจในระดับน้อย จำนวน 46.2%

ชุมชนพุน้ำพิษ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีจำนวน 59.5% และส่วนน้อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 40.5% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจ ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในระดับปานกลาง จำนวน 68.1% รองลงมา มีความเข้าใจในระดับน้อย จำนวน 31.9%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีจำนวน 56.6% และส่วนน้อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 43.4% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจ ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในระดับปานกลาง จำนวน 65.2% รองลงมา มีความเข้าใจในระดับระดับน้อย จำนวน 34.8%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีจำนวน 56.4% และส่วนน้อยไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 43.6% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจ ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในระดับน้อย จำนวน 49.7% รองลงมา มีความเข้าใจในระดับปานกลางและระดับต่ำ จำนวน 49.2% และ 1.1% ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนในพื้นที่ศึกษาแยกตามชุมชน

ผลกระทบ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโดนด		ชุมชนพุนบำเพ็ญ		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เชิงบวก	96	82.8	51	64.6	57	86.4	38	71.7	242	77.1
เชิงลบ	20	17.2	28	35.4	9	13.6	15	28.3	72	22.9
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกแก่ชุมชนจำนวน 82.8% และส่วนน้อยเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลทางด้านลบ จำนวน 17.2%

ชุมชนข้างวัดโดนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกแก่ชุมชนจำนวน 64.6% และส่วนน้อยเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลทางด้านลบ จำนวน 35.4%

ชุมชนพุนบำเพ็ญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกแก่ชุมชนจำนวน 86.4% และส่วนน้อยเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลทางด้านลบ จำนวน 13.6%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกแก่ชุมชนจำนวน 71.7% และส่วนน้อยเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลทางด้านลบ จำนวน 28.3%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกแก่ชุมชนจำนวน 77.1% และส่วนน้อยเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลทางด้านลบ จำนวน 22.9%

ตารางที่ 4.16 แสดงความสำคัญของการท่องเที่ยวในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนัง
จำแนกตามชุมชน

ความสำคัญ	ชุมชนวัดเกาะ		ชุมชนข้างวัดโดนด		ชุมชนพุน้ำเปีย		ชุมชนทองพูนพัฒนา		รวม 4 ชุมชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	114	98.3	76	96.2	66	100	53	100	309	98.4
ไม่มี	2	1.7	3	3.8	-	-	-	-	5	1.6
รวม	116	100	79	100	66	100	53	100	314	100
ระดับ										
มาก	96	84.2	65	85.5	57	86.4	51	96.2	269	87.1
ปานกลาง	18	15.8	7	9.2	9	13.6	2	3.8	36	11.7
น้อย	-	-	4	5.3	-	-	-	-	4	1.2
รวม	114	100	76	100	66	100	53	100	309	100

ที่มา : แบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่า

ชุมชนวัดเกาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆภายในชุมชน จำนวน 98.3% และส่วนน้อยเห็นว่าไม่มีส่วนช่วยอนุรักษ์ จำนวน 1.7% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆในชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนอย่างมาก จำนวน 84.2% มีส่วนปานกลาง 15.8%

ชุมชนข้างวัดโดนด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆภายในชุมชน จำนวน 96.2% และส่วนน้อยเห็นว่าไม่มีส่วนช่วยอนุรักษ์ จำนวน 3.8% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆในชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนอย่างมาก จำนวน 85.5% มีส่วนปานกลาง 9.2% และมีส่วนน้อย 5.3%

ชุมชนพุน้ำเปีย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆภายในชุมชน จำนวน 100% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญ

อื่นๆในชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนอย่างมาก จำนวน 86.4% มีส่วนปานกลาง 13.6%

ชุมชนทองพูนพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆภายในชุมชน จำนวน 100% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆในชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนอย่างมาก จำนวน 96.2% มีส่วนปานกลาง 3.8%

รวม 4 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆภายในชุมชน จำนวน 98.4% และส่วนน้อยเห็นว่าไม่มีส่วนช่วยอนุรักษ์ จำนวน 1.6% โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆในชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนอย่างมาก จำนวน 87.1% มีส่วนปานกลาง 11.7% และมีส่วนน้อย 1.2%

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชน ทั้ง 4 ชุมชน ที่อาศัยอยู่ริมคลองบางเชือกหนัง โดยใช้แบบสอบถาม 314 ชุด ประกอบการสำรวจภาคสนาม (Survey), การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และสอบถามจากผู้รู้เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ในส่วนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 25.6% รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 23.2% และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 71-80 ปี จำนวน 1.0%

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 72.3% รองลงมาไม่มีสถานภาพโสด จำนวน 25.5% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่า จำนวน 2.2%

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 31.2% รองลงมาเป็นนักศึกษา จำนวน 24.5% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 5.4%

รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 5,000 บาท/เดือน จำนวน 21.7% รองลงมาเฉลี่ยประมาณ 5,500 บาท/เดือน จำนวน 18.1% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท/เดือน จำนวน 5.1%

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.1-ม.3 จำนวน 28.8% รองลงมาระดับ ป.4-ป.7 จำนวน 24.4% และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สุดมีระดับการศึกษา ปวส. จำนวน 4.2%

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

2. ในส่วนของสภาพแวดล้อมของคลองและชุมชนโดยทั่วไป สรุปได้ดังนี้

สาธารณูปโภค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 97% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 3% มีความคิดเห็นที่ไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 227 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงถนน และส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเป็นการปรับปรุง ไฟฟ้า ประปาและโทรศัพท์ จำนวน 131,91 และ 86 ตามลำดับ

สาธารณูปการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 97.1% เห็นควรให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และ 2.9% มีความคิดเห็นที่ไม่ควรปรับปรุง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เห็นควรให้มีการปรับปรุง 253 คน เห็นว่าควรมีการปรับปรุงระบบจัดเก็บขยะ และส่วนน้อย 240 คน มีความคิดเห็นว่าเป็นการปรับปรุง ระบบการระบายน้ำ

การดูแลสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 82.8%

การดูแลสิ่งแวดล้อมริมคลอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมริมคลองบางเข็อกหนึ่งโดยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 85.7%

รายได้จากการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครอบคลุมไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว จำนวน 77.7%

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนยังไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวจำนวน 65.9%

การพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ภายในชุมชนชุมชนยังไม่มีการพัฒนาอาชีพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีจำนวน 73.6%

ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีจำนวน 56.4%

ผลกระทบจากการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกแก่ชุมชนจำนวน 77.1%

การท่องเที่ยวมีส่วนช่วยอนุรักษ์ คลองบางเชือกหนัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์คลองบางเชือกหนังและสถานที่สำคัญอื่นๆภายในชุมชน จำนวน 98.4%

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนในพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวและต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนของตนเอง แม้จะมีปัญหาทางด้านความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการท่องเที่ยว แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่สามารถจัดให้หมดสิ้นไปได้

4.1.3 ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ต่อการท่องเที่ยว

ความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวและความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว

นอกจากการเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามแล้ว ผู้เขียนยังได้เลือกเลือกตัวแทนของชุมชน คือประธานชุมชนในแต่ละชุมชนเป็นตัวแทนประชาชนในพื้นที่ศึกษาเพื่อทำการ

สัมภาษณ์ทางด้านทัศนคติ ความคิดเห็นในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำในพื้นที่ (สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในพื้นที่ศึกษา, 15 พฤศจิกายน 2546)

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ริมคลองบางเชือกหนัง ทำให้ได้ทราบแนวความคิดและทัศนคติผู้คนที่อาศัยอยู่ริมคลองที่มีต่อการท่องเที่ยวซึ่งมีทั้งที่เหมือนกันและต่างกันในหลายๆประเด็นพอที่จะสรุปได้ว่า ประชาชนในแต่ละชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองบางเชือกหนังนั้นมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า คลองบางเชือกหนังเป็นคลองที่มีศักยภาพพอที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำได้ เพราะเป็นคลองที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัดเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจหลงเหลืออยู่ เช่นการทำสวน และคิดว่าถ้ามีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นก็จะส่งผลต่อชุมชนโดยตรง ช่วยให้ชาวบ้านมีอาชีพ มีงานและรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้น

ประธานชุมชนวัดเกาะและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดเกาะได้ให้ความเห็นว่าในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวนั้น ต้องเกิดขึ้นจากความร่วมมือของหลายๆฝ่ายและต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องไม่สะดุด โดยประธานชุมชนวัดเกาะกล่าวว่าชุมชนแห่งนี้มีความพยายามที่จะดึงการท่องเที่ยวเข้ามาสู่ชุมชน โดยมีการประชุมเพื่อสรุปความเห็นจากชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิประจำชุมชน ชาวบ้านและคณะกรรมการทุกฝ่ายต่างมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยการประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ของเขต นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่และนักวิชาการจากกรมศิลปากรเพื่อมาร่วมกันดำเนินงานศึกษา แต่ปัญหาที่ชุมชนประสบคือเจ้าอาวาสวัดเกาะไม่ให้ความร่วมมือ โดยไม่ยินยอมให้ชุมชนใช้วัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและจัดกิจกรรม ทำให้โครงการที่มีการวางแผนกันมาไม่ประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ประธานชุมชนทองพูนพัฒนา ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวภายในคลองว่าทางเขตแต่ละเขตที่รับผิดชอบพื้นที่รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานงานกันอย่างจริงจัง ควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนในด้านต่างๆแก่ชุมชนที่อยู่ริมคลองทั้งทางด้าน การอบรมความรู้ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน รวมทั้งการประชุมแบ่งความรับผิดชอบในพื้นที่ของแต่ละชุมชนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบันนี้การดำเนินงานกลับเป็นไปในลักษณะการประชุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ไม่มีการมาประชุมร่วมกับชาวบ้านและลงมาศึกษาสัมผัสพื้นที่และประชาชน ทำให้ไม่เห็นสภาพที่แท้จริงของพื้นที่ เมื่อ

ประชุมเสร็จก็เป็นเพียงผลงานบนแผ่นกระดาษ ไม่มีอะไรคืบหน้า เสียทั้งเวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมาก

ส่วนประธานชุมชนข้างวัดโตนดกก็มีความเห็นเช่นกันว่าเขตควรจะให้เข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดรวมทั้งสนับสนุนในด้านต่างๆ ประชาชนในชุมชนมีความพร้อมที่จะทำอยู่แล้ว แต่ขาดเงินทุน ดังนั้นจึงอยากให้มีการใส่ใจในเรื่องนี้อย่างจริงจังเพราะเห็นว่าถ้ามีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่น่าจะส่งผลดีต่อชุมชนมากกว่าผลเสีย คิดว่าจะทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสามารถขยายการทำงานของกลุ่มต่างๆออกไปได้อีก ช่วยให้คนมีงานทำและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

กล่าวโดยสรุป จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนทุกชุมชน ต่างก็มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน เพราะคิดว่าการท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและจะทำให้เกิดความสามัคคีกันภายในชุมชน ส่วนปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญของชุมชนที่เหมือนกันคือการขาดการส่งเสริมที่จริงจังและต่อเนื่อง การขาดความเป็นรูปธรรมของนโยบายการขาดการร่วมมือกันอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน รวมทั้งการเข้าใจในสภาพพื้นที่ของผู้ที่มีอำนาจ ซึ่งชุมชนคิดว่าถ้ามีสิ่งเหล่านี้ชุมชนก็สามารถที่จะดำเนินการได้

นอกจากการสัมภาษณ์ประชนเจ้าของพื้นที่แล้ว ผู้วิจัยยังทำการเก็บข้อมูลทางด้านทัศนคติต่อการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยว ด้วยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา (สัมภาษณ์ คุณคณิตตา ธรรมจริยวงศา อายุ 29 ปี, นักท่องเที่ยว, 18 ธันวาคม 2546) ได้ข้อมูลว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวคลองบางเชือกหนังในวันหยุดเพราะมีความสะดวกในการเดินทางมากกว่าวันอื่นๆ ที่มาเที่ยวคลองบางเชือกหนังเพราะเป็นคลองที่มีความเป็นธรรมชาติ มีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ รวมทั้งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีคุณค่า แต่ก็มีปัญหาอยู่บ้างเรื่องการเดินทาง การขึ้นชมสถานที่ท่องเที่ยวค่อนข้างลำบากเพราะบางแห่งไม่มีท่าเรือ นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังมีสภาพที่ไม่น่าดูเพราะยังไม่ได้มีการพัฒนา ถ้าหากมีการพัฒนาจะทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อชุมชน

4.2 ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ศึกษา โดยใช้ SWOT TECHNIC

4.2.1 การวิเคราะห์ศักยภาพของคลองบางเชือกหนัง

SWOT Analysis เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยรวม ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ทราบถึง จุดแข็ง หรือข้อดี, จุดอ่อน หรือข้อด้อย, ข้อเสียหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ, โอกาสในการพัฒนาด้านต่างๆ ตลอดจนแรงกดดันหรืออุปสรรคที่บั่นทอนความเจริญของพื้นที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. S = Strength จุดแข็ง หรือ ข้อดีเด่น ในด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม
2. W= Weakness จุดอ่อน หรือ ข้อเสีย รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้น ในด้านต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ศึกษา
3. O= Opportunity โอกาสในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา ในด้านต่างๆ อย่างยั่งยืน
4. T= Threat แรงกดดันหรืออุปสรรค ในด้านต่างๆที่บั่นทอนความเจริญ

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ศึกษา พบว่าพื้นที่ศึกษามีจุดแข็ง (strength) หรือข้อดีเด่น , จุดอ่อน (Weakness) หรือข้อด้อยรวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น , โอกาสในการพัฒนา (Opportunity) ตลอดจนแรงกดดัน (Threat) หรืออุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ศึกษา ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

จุดแข็ง (Strength) หรือข้อดีเด่น ในที่นี้จะศึกษาทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและด้านสังคม ที่ทำให้พื้นที่ศึกษามีความโดดเด่น นำไปสู่การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

1. ด้านกายภาพ

1.1 ความสวยงามและเป็นธรรมชาติของคลอง คลองบางเชือกหนังเป็นคลองที่มีน้ำตลอดทั้งปี เฉลี่ยความลึกของน้ำอยู่ที่ระดับประมาณ 2 เมตรทำให้สามารถเป็นเส้นทางเดินเรือได้ตลอดทั้งปี น้ำในคลองมีคุณภาพดีชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมคลองยังสามารถนำน้ำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้ตามปกติ และยังเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด ในช่วงที่อยู่นอกเขตชุมชนออกไปสามารถพบความเป็นธรรมชาติได้ทั้งสองฟากฝั่งคลอง มัสตว์นานาชนิดอาศัยอยู่

เช่น นกกินปลาชนิดต่างๆ กระจอก กระแต สัตว์เลื้อยคลานเล็กๆ รวมทั้งพืชพรรณตามธรรมชาติชนิดต่างๆ

1.2 ที่ตั้งและความสะดวกในการเดินทาง เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ปัจจุบันมีการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค เช่นระบบถนน โทรศัพท์ ประปา เป็นต้น เข้าไปยังพื้นที่ต่างๆอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบันสามารถเดินทางเข้าถึงพื้นที่ศึกษาได้จากทั้งทางน้ำและทางบก การเดินทางทางน้ำนั้นคลองบางเขื่อนหนึ่งเป็นคลองที่สามารถเดินทางเชื่อมต่อกับคลองสายอื่นๆในพื้นที่ใกล้เคียงได้ สามารถเดินทางไปยังคลองต่างๆและเดินทางออกสู่น้ำเจ้าพระยาได้ ช่วยให้การเดินทางทางเรือไปยังพื้นที่ต่างๆ เป็นไปได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ส่วนการเดินทางทางบกนั้นสามารถเข้าถึงตัวคลองและชุมชนที่ศึกษาด้วยพาหนะที่ใช้ในการเดินทางหลากหลายรูปแบบ เช่นรถโดยสารประจำทาง รถตู้ รถสองแถว แท็กซี่ ตุ๊กตุ๊กและมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

1.3 มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสามารถเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงได้ จากการศึกษาชุมชนในพื้นที่ริมคลองบางเขื่อนหนึ่งทั้ง 4 ชุมชนพบว่าทั้ง 4 ชุมชนมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายที่จะสามารถนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตได้ เช่น วัดต่างๆ ที่ตั้งอยู่ริมคลอง พิพิธภัณฑสถานชาวบ้าน การประดิษฐ์งานศิลปะหัตถกรรมของชาวบ้าน เช่นการประดิษฐ์หัวโขน การทำเครื่องประดับเงิน การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การประกอบอาชีพที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น การประกอบอาชีพชาวสวน ปลูกกล้วยไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ผลไม้และพืชผักนานาชนิด และสภาพธรรมชาติริมคลองที่สามารถพบเห็นสัตว์เล็กๆ เช่น นกกินปลาชนิดต่างๆ สัตว์น้ำชนิดต่างๆ รวมทั้งพืชพรรณตามธรรมชาติชนิดต่างๆ นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนที่อยู่ริมคลองแล้ว จากพื้นที่ศึกษาสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงโดยอาศัยโครงข่ายการคมนาคมที่สะดวกทั้งทางน้ำและทางบกได้ เช่นพิพิธภัณฑสถานพระก้านชูชาติ ตั้งอยู่ริมถนนพุทธมณฑลสาย 2 ถนนอักษะถนนที่สวยงามที่สุดในประเทศ พุทธมณฑล และตลาดสนามหลวง 2 ริมถนนเลียบคลองทวีวัฒนา เป็นต้น

1.4 มีระดับน้ำคงที่และไหลเวียนอยู่เสมอ เนื่องจากคลองแห่งนี้เป็นคลองที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักการระบายน้ำ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการควบคุมระบบการระบายน้ำโดยรวม จึงมีการควบคุมการไหลเวียนระดับน้ำในคลองให้ไหลเวียนและคงที่อยู่ตลอดเวลา โดยเฉลี่ยระดับน้ำในคลองตลอดปีจะอยู่ที่ระดับประมาณ 2 เมตร ทำให้เรือสามารถแล่นสัญจรเข้าออกคลองได้ตลอดปี นอกจากนี้การที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้น้ำ

เสียจากบ้านเรือนที่ปล่อยลงสู่คลองมีปริมาณน้อย จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียภายในคลอง เหมือนที่คลองสายอื่นกำลังประสบปัญหา

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 มีการประกอบอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง ส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพที่สืบทอดภูมิปัญญา มาจากบรรพบุรุษ เช่นการทำสวนผักผลไม้ การทำฟาร์มกล้วยไม้ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันอาชีพดังกล่าวมี แนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ เพราะพื้นที่มีราคาแพงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ขายที่ดินให้กับนายทุน และอพยพไปสู่ชานเมือง แต่คลองแห่งนี้ยังคงมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่คิดเป็นเนื้อที่ ประมาณ 85 ไร่ คิดเป็น 30 % ของพื้นที่ทั้งหมด ผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่เกษตรกรนำไปส่งยังตลาด กลางซื้อขายที่ปากคลองตลาด บางส่วนส่งไปขายยังต่างประเทศ เช่นกล้วยไม้พันธุ์ต่างๆ

3. ด้านสังคม

3.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลองมีความเป็นมิตรและมีทัศนคติที่ดีต่อ การท่องเที่ยว ความเป็นเครือญาติและความผูกพันกันโดยมีสายน้ำเป็นตัวเชื่อม ทำให้ผู้คน ที่อาศัยอยู่ริมสองฝั่งคลองมีความสนิทสนม รักใคร่สามัคคีกัน มีความเป็นธรรมชาติในการดำเนิน ชีวิต ซึ่งถือเป็นเสน่ห์ที่ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในรูปแบบการ ดำเนินชีวิต และความมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีของชาวบ้านกับผู้ที่ผ่านมา

3.2 การมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนและตั้งอยู่ริมน้ำ ทำให้ประชาชนมี ความสามัคคีและสนิทสนมกัน เพราะได้มาทำบุญร่วมกันเป็นประจำ วัดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และ ตั้งอยู่ริมน้ำทำให้มีสัตว์น้ำและนกหลากหลายชนิดอาศัยอยู่ ชาวบ้านที่มาทำบุญเกิดความสงสาร วัดจึงเป็นเสมือนเครื่องขัดเกลาคคนในชุมชนให้เกิดการอนุรักษ์คลองไปในตัว รวมทั้งสัตว์ชนิดต่างๆ ส่วนการเดินทางจากบ้านมาวัดนั้นชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมเดินทางด้วยเรือซึ่งสะดวกและรวดเร็ว กว่า การเดินทางทางบก นับเป็นการอนุรักษ์วิถีชีวิตของคนที่นี่ได้ยากในปัจจุบันได้อีกทาง หนึ่ง

3.3 มีความเป็นเครือญาติกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชน เนื่องจาก คลองสายนี้เป็นคลองธรรมชาติและมีมายาวนาน ดังนั้นผู้ที่มาก่อตั้งบ้านเรือนในยุคแรกๆ จึงมี

ความรู้จัก คั่นเคยกัน ติดต๋อไปมาหาสู่กันเป็นประจำ มีการติดต๋อกันทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม จนกลายมาเป็นเครือญาติกัน แม้ว่าในปัจจุบันชุมชนจะมีขนาดใหญ่ขึ้น มีการอพยพของคนจากภายนอกเข้ามามากขึ้น แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวกลับมิได้เลือนหายไป ก่อให้เกิดความสามัคคีกันภายในชุมชน ซึ่งจะเป็ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนา

3.4 มีผู้นำชุมชนที่มีความกระตือรือร้น จากการสังเกตการณ์และสอบถามจากชาวบ้านในทุกชุมชนที่ศึกษา พบว่าผู้นำชุมชนทุกชุมชนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันทุกคนได้รับการยอมรับจากชาวบ้าน เพราะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานและเอาใจใส่ต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ภายในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน บรรลุเป้าหมายได้

3.5 มีภูมิปัญญาในการผลิตงานศิลปหัตถกรรม เช่น ที่ชุมชนทองพูนพัฒนา มีการประดิษฐ์หัวโขน การประดิษฐ์เครื่องประดับเงิน การรวมกลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จากใบยางพารา ส่วนชุมชนพูนบำเพ็ญมีการผลิตยาสมุนไพรตามตำรับแพทย์แผนไทยโบราณ ซึ่งภูมิปัญญาดังกล่าวหากได้รับการส่งเสริมก็จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพของคนในชุมชนได้ ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ต่อไปได้อีกทางหนึ่งด้วย

จุดอ่อน (Weakness) หรือ ข้อเสีย / ปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และด้านสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ศึกษา ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ได้แก่

1. ด้านกายภาพ

1.1 การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน จากการศึกษพบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดีพอ เนื่องชุมชนหลายแห่งเป็นชุมชนแออัดมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ก่อให้เกิดปัญหาขยะและน้ำเสียในชุมชน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ซึ่งหากไม่มีการจัดการที่ดีพอก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่อชุมชนในระยะยาวได้และส่งผลต่อสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน ในการที่จะรองรับการท่องเที่ยวในอนาคต

1.2 ชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองเกือบทั้งหมดเป็นชุมชนแออัด จากการศึกษพบว่าชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองเกือบทั้งหมดจัดอยู่ในชุมชนประเภทชุมชนแออัด กรรมสิทธิ์ในที่ดินส่วนใหญ่เป็นของเอกชนให้เช่าต่อในราคาถูก มีเพียงเฉพาะบ้านเรือนที่ปลูกอยู่ริมคลองเท่า

นั่นที่เจ้าของบ้านยังมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินอยู่ เพราะเป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่ทำสืบต่อมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่อาศัยอยู่ ก่อให้เกิดความไม่ผูกพันในถิ่นที่อยู่ และ ความไม่เอาใจใส่ต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้

1.3 การเชื่อมต่อการเดินทางไม่มีประสิทธิภาพ ขาดจุดเชื่อมต่อระหว่างการเดินทางทางบกกับทางน้ำ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 ประชากรส่วนใหญ่รายได้น้อย จากการศึกษาพบว่าประชากร 3 ใน 4 ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่อยู่ริมคลองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทำงานทั่วไป มีรายได้น้อย รายได้ไม่คงที่ ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพชาวสวนก็มีรายได้ไม่คงที่เช่นกัน ขึ้นอยู่กับราคาและปริมาณผลผลิตที่มีในตลาด นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นในการดูแลรักษาพืชพันธุ์ทางการเกษตรก็มีต้นทุนที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรหลายรายต้องเลิกอาชีพชาวสวน หันไปหาอาชีพอื่นแทน ซึ่งหากภาวะการณ์เหล่านี้ยังไม่สามารถหาทางออกได้ พื้นที่สีเขียวที่เคยเป็นร่องสวนตามริมคลอง อาจแปรเปลี่ยนไปเป็นหมู่บ้านจัดสรร สนามกอล์ฟ ก็เป็นไปได้ เอกลักษณ์ของชุมชนริมคลองก็คงหมดไปในที่สุด

3. ด้านสังคม

3.1 การไม่ประสานการทำงานที่เป็นระบบระหว่างหน่วยงานของรัฐกับชุมชน จากการสอบถามจากผู้นำชาวชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ศึกษาพบว่าปัญหาหนึ่งที่เป็นจุดอ่อนในการพัฒนาชุมชนคือการเข้าใจไม่ตรงกันในปัญหาต่างๆ ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับชุมชน และแนวทางการดำเนินงานที่ไม่เป็นระบบและไม่สร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในชุมชน ทำให้การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับชุมชนไม่มีประสิทธิภาพ

โอกาสในการพัฒนา (Opportunity) ชุมชนและคลองที่ทำการศึกษามีโอกาสในการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจและด้านสังคม ได้แก่

1. ด้านกายภาพ

1.1 การรักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนและลำคลองให้ยั่งยืน ไม่ได้มีจุดหมายเพียงเพื่อชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองที่ศึกษาและตัวคลองที่ศึกษาเท่านั้น แต่เพื่อชาวกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียงด้วย เพราะหากคลองบางเขื่อนกั้นและชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองมีการจัดการที่ดี ก็จะสามารถเป็นมาตรฐานและกรณีศึกษาในการจัดการในพื้นที่อื่นๆได้

1.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น โดยประชาชนในชุมชนและบุคคลภายนอกที่เข้ามาในชุมชน ในฐานะนักท่องเที่ยว ต้องมีจิตสำนึกและตระหนักในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน ซึ่งชุมชนเองมีหน้าที่โดยตรงในการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่นปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาขยะ โดยการประสานการทำงานร่วมกันกับสำนักงานเขตในเรื่องของเจ้าหน้าที่ เครื่องมือและงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งเมื่อมีการจัดการและประสานงานที่ดีปัญหาดังกล่าวน่าจะลดลงไปได้

1.3 การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชนให้ดีขึ้น ได้แก่ การพัฒนาจุดเชื่อมต่อระหว่างถนน กับคลอง เช่นท่าเทียบเรือ การปรับปรุงถนน ปรับปรุงตู้โทรศัพท์สาธารณะ ระบบไฟฟ้าให้แสงสว่างตามทางเดิน เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 พัฒนาอาชีพเสริม โดยสอดคล้องกับวิถีชุมชนและเพื่อเพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนให้หลากหลายมากขึ้น เช่น การนวดแผนโบราณ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2 พัฒนากองทุนชุมชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือกันของคนในชุมชน บรรเทาความเดือดร้อนทางการเงิน ก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกันของคนในชุมชน ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความไว้วางใจกันของคนในชุมชน ซึ่งจะเป็นการเปิด

โอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาสในชุมชนได้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพโดยความช่วยเหลือของคนในชุมชน

2.3 ตลาดการท่องเที่ยวทางน้ำมีแนวโน้มเติบโต จากการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมตั้งแต่หน่วยงานระดับบนได้แก่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและหน่วยงานระดับล่างได้แก่ กรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตต่างๆ ได้มีการรณรงค์ให้มีการท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวตามลำคลองสายต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครได้กำลังมีการพัฒนาคลองสายต่างๆ ให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวได้ เพื่อให้สมกับที่ครั้งหนึ่งกรุงเทพมหานครได้ชื่อว่าเป็น เวนิสตะวันออก ทำให้ปัจจุบันบริษัททัวร์ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวได้มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวทางน้ำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น

3. ด้านสังคม

การสนับสนุนจากภายนอกได้แก่

3.1 การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต หน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ เช่น กรมศิลปากร สถาบันการศึกษาต่างๆ ในการสนับสนุนด้านวิชาการ การฝึกอบรมบุคลากร การสนับสนุนด้านงบประมาณ เป็นต้น

3.2 การสนับสนุนจากองค์กรเอกชนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เช่น การฝึกอบรมด้านอาชีพ การให้ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการประสานงานในการทำกิจกรรมต่างๆ

3.3 การสนับสนุนจากประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยการเข้ามาท่องเที่ยวและอุดหนุนสินค้าและการบริการของชุมชน

แรงกดดัน (Threat) หรืออุปสรรค ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและด้านสังคม ที่มีผลต่อการพัฒนาความเจริญของชุมชน ได้แก่

1. ด้านกายภาพ

1.1 **สภาพอากาศและน้ำท่วม** ในฤดูร้อนอากาศจะค่อนข้างร้อนจัด ทำให้นักท่องเที่ยวและผู้คนไม่นิยมเดินทาง โดยเฉพาะทางเรือ ส่วนในฤดูฝน ฝนที่ตกหนักก็เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางทั้งทางบกและทางน้ำเช่นกัน

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 **ความจำกัดด้านงบประมาณ** เนื่องจากยังไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ที่ศึกษา ทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อมาดำเนินการในด้านที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา มีน้อยมาก รายได้ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อประโยชน์ของชุมชน

3. ด้านสังคม

ส่วนใหญ่จะเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดของชุมชน ที่ยังไม่สามารถทำให้การบริหารจัดการชุมชนและการท่องเที่ยวภายในชุมชน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ มีดังนี้

3.1 **ด้านบุคลากร** จากการศึกษาพบว่า ในแต่ละชุมชนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเข้าใจที่ถูกต้องในด้านการจัดการ การวางแผน และการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งทางสำนักงานเขตแต่ละเขตที่รับผิดชอบดูแลชุมชนในพื้นที่ศึกษาก็ยังขาดบุคลากรและเครื่องมือในการที่จะอบรมให้ความรู้แก่คนในพื้นที่ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการให้ความสนับสนุน

3.2 **ด้านการประสานงาน** จากการศึกษาพบว่าระหว่างหน่วยงานของรัฐได้แก่สำนักงานเขต และชุมชน ยังขาดการประสานงานที่เป็นระบบและขาดความเอาใจใส่ที่ต่อเนื่องในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ให้บังเกิดขึ้นแก่ชุมชน

3.3 **ด้านขอบเขตและอำนาจหน้าที่** จากการศึกษาและสัมภาษณ์บุคคลหลายๆกลุ่ม พบว่าการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบยังไม่มี ความชัดเจน มีการทำงานที่ซ้ำซ้อน เกิดการเกี่ยงความรับผิดชอบกันทำให้งานที่ทำอยู่เกิดความล่าช้า สูญเสียทั้งเวลา

และงบประมาณ นอกจากนี้ชุมชนเองก็ยังไม่เข้าใจในหน้าที่และบทบาทของตนเองในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

4.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน

โดยทำการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนแต่ละชุมชน เพื่อให้ทราบถึงลักษณะเด่น (Character) สภาพปัญหา โอกาสในการพัฒนาและอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การวางแผนทางพัฒนาการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับชุมชนแต่ละชุมชนในพื้นที่ต่อไป

ในการวิเคราะห์ศักยภาพของแต่ละชุมชนนี้ ได้อาศัยข้อมูลจากการสอบถาม การสัมภาษณ์ การเข้าร่วมสังเกตการณ์ในแต่ละชุมชน ซึ่งการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 4.17

ตาราง 4.17 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพแต่ละชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองบางเชือกหนัง ในด้านการท่องเที่ยว

ชุมชน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ชุมชนวัดเกาะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีวัดและโบราณสถานที่น่าสนใจ เช่น วัดเกาะ วัดทอง วัดพิบูล 2. เป็นชุมชนเก่าแก่ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ผู้คนอยู่อาศัยแบบเครือญาติ มีมนุษยสัมพันธ์ดี 3. ชุมชนอาศัยอยู่ใกล้ชิดคลอง การเข้าถึงง่าย 4. สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมและมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การคมนาคมภายในชุมชนไม่สะดวกเนื่องจากถนนแคบ 2. มีปัญหาเรื่องการจับเก็บขยะและสิ่งแฉะล้น 3. มีความไม่เป็นระเบียบของบ้านเรือนที่อาศัยอยู่ติดริมคลอง 4. สถานที่ท่องเที่ยวไม่ได้รับการดูแลและไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นชุมชนหลักของการท่องเที่ยวประเภท วัดและโบราณสถาน ที่อยู่ริมคลอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดงบประมาณ 2. ขาดหน่วยงานรับผิดชอบ
ชุมชนข้างวัดโตนด	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการเข้าถึงได้ง่ายจากทางบก 2. มีที่โล่งว่างริมคลอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศูนย์กลางชุมชนไม่ได้อยู่ติดริมคลอง 2. สภาพเป็นชุมชนแออัด ไม่เป็นระเบียบ 3. มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเน่าเสีย และการระบายน้ำ 4. สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว 5. ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทาง ทางบกและทางน้ำ 2. เป็นทำเลหลักในการเดินทางในคลอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดงบประมาณ 2. ขาดหน่วยงานรับผิดชอบ

ชุมชน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ชุมชนพูนบำเพ็ญ	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีตลาดซื้อขายสินค้าริมน้ำ 2.มีที่โล่งริมน้ำ 3.บ้านเรือนริมน้ำมีความเป็นระเบียบและมีเอกลักษณ์ 4.สามารถเดินทางเข้าถึงชุมชนได้ง่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ปัญหาขยะ น้ำเสีย 2.ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว 3.สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 4.สถานที่ตั้งตลาดมีสภาพทรุดโทรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1.เป็นร้านค้าชุมชน ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ร้านขายสินค้าจากชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ขาดงบประมาณ 2.ขาดหน่วยงานรับผิดชอบ
ชุมชนทองพูนพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีอาชีพและวิถีชีวิตที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ 2.มีสภาพบ้านเรือนริมคลองที่เป็นระเบียบ มีความเก่าแก่และมีคุณค่า 3.มีสภาพแวดล้อมริมคลองที่เป็นธรรมชาติ 4.สามารถเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้ เช่น พิพิธภัณฑ์พระเครื่องกำนันชูชาติ ถนนอุทยาน และตลาดสนามหลวง 2 เป็นต้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1.สภาพเป็นชุมชนแออัด 2.มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน 3.ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว 4.สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1.เป็นชุมชนหลักของการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวิถีชีวิต 2.เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น พิพิธภัณฑ์พระเครื่องกำนันชูชาติ ถนนอุทยาน และตลาดสนามหลวง 2 เป็นต้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ขาดงบประมาณ 2.ขาดหน่วยงานรับผิดชอบ

4.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 (ที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยใช้ SWOT Analysis) วิเคราะห์ภาพรวมคลองและชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก SWOT Analysis ในข้อ 4.2 ประกอบการสำรวจภาคสนาม (Survey) , การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และการสอบถามจากผู้รู้เรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.ด้านกายภาพ จากการศึกษาพบว่า จุดแข็ง หรือข้อดีเด่นของพื้นที่ศึกษาทางด้านกายภาพคือ ความสวยงามและเป็นธรรมชาติของคลอง ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลองอย่างมีเอกลักษณ์ มีสถานที่ที่สามารถจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น วัดในชุมชนต่างๆที่อยู่ริมคลอง การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของประชาชนในพื้นที่เป็นต้น นอกจากนี้คุณภาพน้ำและระดับน้ำในคลองก็คงที่และมีความสะอาดอยู่ตลอดปี ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสัญจรและใช้ประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกันก็มีจุดอ่อน หรือข้อด้อยคือ ชุมชนยังขาดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เพราะชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองเกือบทั้งหมดเป็นชุมชนแออัด มีการอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเน่าเสียในชุมชน ปัญหาเรื่องมลพิษทางกายในชุมชน สำหรับโอกาสในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การรักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนและลำคลองให้ยั่งยืน โดยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนทุกคนในชุมชน หน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอก ส่วนแรงกดดันหรืออุปสรรคจากภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในชุมชนนั้นคือ สภาพดินฟ้าอากาศ เช่นอุณหภูมิที่สูงมากขึ้น และฝนตกหนัก อาจเป็นปัจจัยที่มีส่วนในการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ณ เวลานั้น แต่โดยภาพรวมแล้วลักษณะทางกายภาพและศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่ศึกษานับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ทั้งในเรื่องพื้นที่ สถานที่ ความเป็นธรรมชาติและวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในด้านการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชน

2.ด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษา พบว่าจุดแข็งหรือข้อดีเด่นของชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองบางเขื่อนทั้ง 4 ชุมชน คือ มีการประกอบอาชีพที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของคนในชุมชน เช่น การทำสวนผัก สวนผลไม้ ฟาร์มกล้วยไม้ชนิดต่างๆ ที่นับวันจะหาได้ยากยิ่งตามริมคลองในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับปัจจุบันนี้ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างระดมกำลังในการแสวงหาตลาดและพยายามเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อรองรับตลาดการท่องเที่ยวที่กำลังเติบโต ส่วนจุดอ่อนหรือข้อด้อย คือประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มีรายได้น้อย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างรายได้ไม่คงที่ สำหรับโอกาสในการพัฒนาชุมชนได้แก่ การ

พัฒนาอาชีพเสริมให้กับประชาชนในชุมชนเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดการรวมกลุ่มในการผลิตและการพัฒนาการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้การพัฒนากองทุนชุมชนก็จะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชน ก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีกัน ในชุมชน การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและการให้โอกาสซึ่งกันและกัน ส่วนอุปสรรคหรือแรงกดดันทางด้านเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่คือ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เนื่องจากยังไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ศึกษา ทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อมาดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มีน้อยมาก

3.ด้านสังคม จากการศึกษาพบว่าจุดแข็งหรือข้อดีเด่นของพื้นที่ศึกษา คือประชาชนมีความเป็นมิตร มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องมาจากการมีความเป็นเครือญาติกันอาศัยพึ่งพากันมายาวนาน มีการประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมร่วมกัน ศูนย์กลางการทำกิจกรรมตามประเพณีจะอยู่ที่วัดที่กระจายอยู่ตามชุมชนต่างๆ ริมน้ำ วัดจึงเป็นเสมือนที่กลมเกลียวจิตใจคน ให้ประพฤติปฏิบัติดี มีความเอื้ออาทรโอบอ้อมอารี มีน้ำใจต่อกัน นอกจากนี้การที่แต่ละชุมชนมีผู้นำที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานและมีความเป็นผู้นำ ทำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆ ลุล่วงไปได้ด้วยดี และเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาในด้านต่าง ส่วนจุดอ่อนหรือข้อด้อยคือ การไม่เข้าใจกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานรัฐ ทั้งนี้เนื่องมาจากการทำงานที่ไม่มีระบบที่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงานทำให้ประชาชนเกิดความไม่เชื่อถือ ส่วนโอกาสในการพัฒนาทางด้านสังคมคือ การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องของนโยบาย มีความจริงใจในการช่วยเหลือจะทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเชื่อมั่น รวมทั้งการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ก็จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นได้ในพื้นที่ ส่วนแรงกดดันหรืออุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในชุมชนได้แก่ ข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ ด้านขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือหากมีการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพก็จะเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานในทุกๆ ด้าน